

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรงค์ สุวรงค์เวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบ ได้ดังนี้

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๓/๒๕๔๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยมีนายพรประทาน ไชยรัชต์ เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

๒. พรรคชาติประชาชนได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันครบกำหนด ๑๘๐ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๒.๑ เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติมตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์ประชุมของการประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว

๒.๒ ส่งทะเบียนสมาชิกตามมาตรา ๒๕ จำนวน ๕,๖๖๕ ราย และอยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของใบสมัครสมาชิกพรรคชาติประชาชน

๒.๓ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๕ สาขา ดังนี้

(๑) สาขาลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕/๒๗ ถนนแสงจันทร์นิรมิต ตำบลเนินพระ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๗ คน

(๒) สาขาลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๕๕ หมู่ที่ ๑ ถนนเพชรเกษม ตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๗ คน

(๓) สาขาลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๕๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๑ คน

(๔) สาขาลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๒๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยสะแก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๑ คน

(๕) สาขาลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลผือฮี อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๘ คน

๓. พรรคชาติประชาชนมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ขอดอนเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๓ จังหวัดน่าน เนื่องจากคณะกรรมการสาขาพรรคยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการกิจการในทางการเมือง และขอดอนตัวนางอารีย์ ปรัชญาเมธีกุล กรรมการสาขาพรรคจังหวัดเพชรบูรณ์ ออกจากการเป็นกรรมการสาขาพรรค เนื่องจากกำลังป่วยหนักพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงดังนี้

๔.๑ สาขาลำดับที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยอง รายงานว่า ได้สอบปากคำ นายธราวรรณ ไชยรัชต์ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค นางสาวจรี ภูชนะกุล ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค นางสาวพัชนี ภูชนะกุล ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค นางสาวนริศรา จูแย้ม ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเหรัญญิกสาขาพรรค ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๑ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๕๗ คน และได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง และสอบปากคำ นางสาวขวัญฤทัย สุภานันท์ ให้ถ้อยคำว่าได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๑ แต่ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมที่บ้าน นายธราวรรณ ไชยรัชต์ ประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง แต่จำวันที่ไม่ได้และเข้าใจว่าที่ลงชื่อไปนั้นเพื่อแจ้งเหตุผลที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

๔.๒ สาขาลำดับที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระนอง รายงานว่า ได้สอบปากคำ นางสมทรง พิมพ์ทอง นายสายัณห์ ฆังคะสุวรรณโณ นางทองสืบ ฆังคะสุวรรณโณ นายชิตทองเปีย และนายประดิษฐ์ พิมพ์ทอง ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๒ ได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงแต่มีการประชุม ณ บ้านเลขที่ ๕๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางพระเหนือ อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดระนอง ไม่ใช่บ้านเลขที่ ๑๕๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง ตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๒

๔.๓ สาขาลำดับที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ รายงานว่า ได้สอบปากคำ นายไตรพร บุณนาค ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๔ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๘๐ คน ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง โดยตนเองได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรค

๔.๔ สาขาลำดับที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร รายงานให้ทราบ ดังนี้

(๑) สอบปากคำ นายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค นายบุญหลาย ทองอร่าม ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค นายบุญจันทร์ บุตรดาเพ็ง ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นเลขานุการสาขาพรรค และนายบุญมี พิณฑุมา ผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนลำดับที่ ๕ แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ ไม่ใช่ ๕๖ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน นายคำพันธ์ ทวีกัน ได้ไปเอารายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่างๆ ในอำเภอมหาชนะชัย ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน

(๒) สอบปากคำ นางพิมล บุตรดาเพ็ง นายสัมฤทธิ์ ประกอบสุข และนายบุญรอด ถนอมบุญ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือชื่อของตนเอง

(๓) สอบปากคำ นายทวี น้อยใส ให้ถ้อยคำว่าได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน โดยคิดว่าเป็นการประชุมเรื่องหม้อดิน

(๔) สอบปากคำ นายเสริม บุตรดาเพ็ง ให้ถ้อยคำว่า ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน และได้มอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านให้กับเจ้าหน้าที่ของพรรค จำนวน ๑ ชุด

(๕) สอบปากคำ นางเรียน เพ็ชแสง นายสุต ทวีจิตร นางเจียน คัชกรณ และนางลำไย สายสวาท ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเป็นของตนเองจริงโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

(๖) สอบปากคำ นายณรงค์ คงสมบัติ ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเป็นของตนจริงโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

๕. นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคชาติประชาชนชี้แจงข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ตามข้อ ๔

๖. วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาชนแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ได้สอบถามไปทางนายคำพันธ์ ทวีกัน แล้ว ปรากฏว่า รายชื่อทั้งหมดเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเนื่องจากว่า อยู่ต่างอำเภอไม่สะดวกในการเดินทางและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ซึ่งแต่ละคนก็ได้มอบหมายให้นายคำพันธ์ ๗ ไปดำเนินการเองทั้งสิ้น และได้ลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มแล้วทุกคนซึ่งกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการถูกต้องตามข้อบังคับพรรคแล้ว

๗. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาติประชาชนอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การพิจารณาข้อเท็จจริงต้องรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจะมีเหตุให้ยุบเลิกพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของกฎหมายเดียวกัน จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง มอบให้พนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ประกอบด้วย นายโชคดี คิ้วแป้น และนายวินิจ วงศ์อิสรภาพ พนักงานการเลือกตั้ง ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก่อนที่จะนำเสนอนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อพิจารณาต่อไป

๘. วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ นายโชคดี คิ้วแป้น และนายวินิจ วงศ์อิสรภาพ ได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ที่จังหวัดยโสธร ซึ่งปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๘.๑ สอบปากคำ นายคำพันธ์ ทวีกัน เพิ่มเติม ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน ส่วนบุคคลอื่นได้นำรายชื่อตามหมู่บ้านต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการประชุมแล้วส่งให้ทางพรรคชาติประชาชน

๘.๒ สอบปากคำ นายพง พวงมาลัย นายลิขิต สืบสุโท นายเสาร์ พุดเพราะ นางบุญจันทร์ รัตนวงศ์ นายนิคม แก้วมาศ นายอรุณ ศรีแก้วกุล และนายหนู บุญช่วย ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือของตนจริงแต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน

๘.๓ สอบปากคำ นายสมบุญ ปานกลาง และนายสมยงค์ แสงรุ่ง ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ และลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

๘.๔ สอบปากคำ นางมะลิ ทวีกัน ให้ถ้อยคำว่าจะ ไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ แต่ลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

๕. ข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดตั้งสาขาพรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้นตามข้อ ๔๔ (๒) เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน และเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานใหญ่พรรคทราบภายในสามสิบวัน เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป และการประชุมสาขาพรรคดังกล่าวต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป ข้อเท็จจริงปรากฏว่าการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร และพนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติปรากฏว่า ๑๓ คน ได้แก่ นายบุญรอด ถนอมบุญ นางเรียน เพ็ชแสง นายสุต ทวีจิตร นางเขียน คัชภรณ์ นางลำไย สายสวาท นายพง พวงมาลัย นายลิขิต สืบสุโท นายเสาร์ พุดเพราะ นางบุญจันทร์ รัตนวงศ์ นายนิคม แก้วมาศ นายอรุณ ศรีแก้วกุล นายหนู บุญช่วย และนายณรงค์ คงสมบัติ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือชื่อของตนจริง แต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน จำนวน ๕ คน ได้แก่ นางพิมล บุตรดาเพ็ง นายสัมฤทธิ์ ประกอบสุข นายบุญรอด สมบูรณ์ นายปานกลาง และนายสมยงค์ แสงรุ่ง ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า

ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ประกอบกับนายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ให้ถ้อยคำว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน ตนเองได้ไปนำรายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอมหาชนะชัย ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕

๑๐. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้นำเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคชาติประชาชน เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยมติที่ประชุมมีความเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคเห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ซึ่งทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่จัดตั้งพรรคชาติประชาชนมีสาขาไม่ครบภาคละหนึ่งสาขาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชนและดำเนินคดีแก่หัวหน้าพรรคชาติประชาชน ฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

๑๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว มีมติ

๑๑.๑ ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนไม่มีสาขาพรรคการเมืองภาคละหนึ่งสาขา

๑๑.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งคือ ภายในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวพรรคชาติประชาชนยังไม่มี

สาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาเมื่อพรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

กระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๑. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาติประชาชนพร้อมปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗

๒. วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ เป็นวันครบกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศพรรคชาติประชาชนไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่ประการใด

๓. พรรคชาติประชาชนได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมหลักฐานต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ อ้างว่าได้แก้ไขข้อบังคับพรรคโดยแก้ไขจำนวนสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมจาก ๕๐ คน เป็น ๒๕ คนแล้ว

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

คำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วปรากฏว่าข้อเท็จจริงและหลักฐานพยานยืนยันได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๓/๒๕๔๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยมี นายพรประทาน ไชยรัชต์ เป็นหัวหน้าพรรค ปรากฏว่าเมื่อครบ ๑๘๐ วัน ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาชนดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองได้ไม่ครบ ๔ ภาคภาคละ ๑ สาขา ตามที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๘ บัญญัติบังคับไว้ กล่าวคือสาขาพรรคแต่ละภาคที่พรรคชาติประชาชนได้ยื่นจดแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ จำนวน ๕ สาขา ปรากฏข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า สาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จัดตั้งขึ้นโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับจดแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ดังกล่าว โดยในภาค ที่สาขาพรรคลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่นี้ พรรคชาติประชาชนไม่ได้จัดตั้งและยื่นจดแจ้งสาขาพรรคเพิ่มไว้ อีก ดังนั้น เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาชนจึงไม่มีสาขาพรรค ในภาคนี้

อนึ่ง การที่พรรคชาติประชาชนชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมยื่นหลักฐานโดยอ้างว่า ได้มีการแก้ไข ข้อบังคับพรรคข้อ ๔๕ โดยแก้ไขจำนวนสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๕ คน แต่เป็นการกระทำภายหลังที่ได้มีการประชุมการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ แล้ว และนายทะเบียนพรรคการเมือง ไม่ได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว คำชี้แจงของพรรคชาติประชาชนที่อ้างว่าการประชุม ตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนถูกต้องตามข้อบังคับพรรค จึงฟังไม่ขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงฟังได้ว่า พรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชนได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคชาติประชาชนด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ